

Handläggare
Karolina Landowska
Telefon: 08-508 35 509

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 28 november 2013

Ärende 8

Svar på skrivelse från Karin Gustafsson (S) m. fl. om insatser för unga 20-25 år som står utanför skola och arbetsliv

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att skrivelsen besvarats med hänvisning till arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Charlotte Svensson
Arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson Bech
Utvecklingschef

Sammanfattning

En skrivelse har inkommit till arbetsmarknadsnämnden från Karin Gustafsson med flera (S) angående satsningar för unga 20-25 år som står utanför skola och arbetsliv. Enligt skrivelsen behövs ytterligare satsningar göras för denna grupp men samtidigt anser skrivelsen att det är en uppgift som faller inom det statliga ansvarsområdet och att det kan finnas risker med att kommunen tar sig an uppgifter utanför det kommunala ansvarsområdet. I skrivelsen ställs frågor om gruppens storlek och sammansättning samt hur staden skulle kunna samarbeta med arbetsförmedlingen omkring målgruppen och vad som blir kommunens roll.

Arbetsmarknadsförvaltningen redovisar i sitt svar att det finns en grupp unga 20-29 år som befinner sig i ett gränsland mellan behov av sociala stödinsatser och arbetsmarknadsinsatser. Många i denna grupp nås inte av arbetsförmedlingens mer renodlade arbetsmarknadsåtgärder. Den aktuella målgruppen är ofta i behov av sammanhängande insatser där socialt stöd och arbetsmarknadsinsatser går hand i hand. För att två huvudmän gemensamt ska kunna ge detta sammanhållna stöd krävs ett mycket tätt samarbete i det dagliga arbetet. Förvaltningen bedömer att det inte finns tillräckliga förutsättningar för detta då arbetsförmedlingens verksamhet är styrd av nationella regelverk. Arbetsförmedlingen har dock i projektet "Unga In" påbörjat ett arbete för att utveckla arbetsformer mer lämpade för en målgrupp med mer sammansatt problematik. Staden är samverkanspart i projektet som på sikt kan öppna vägar för nya samverkansformer även i ordinarie verksamhet.

När det gäller gruppens storlek och sammansättning redovisar förvaltningen i sitt svar att andelen unga 16-29 år i riket som stod utanför skola och arbetsliv 2010 uppgick till ca 10 procent av befolkningen i den aktuella åldersgruppen. Av det totala antalet utanför skola och arbetsliv utgjorde gruppen 16-19 år ca 10 procent medan gruppen 20-29 utgjorde 90 procent. Det är endast 16-19-åringarna som omfattas av det kommunala uppföljningsansvaret.

Av samtliga som stod utanför skola och arbetsliv 2010 var det ca 30 procent som saknade känd aktivitet. I vissa stadsdelar i Stockholm uppgick andelen utan känd aktivitet till mellan 40 och 50 procent av hela gruppen utanför skola och arbetsliv.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben.

Bakgrund

En skrivelse har inkommit till arbetsmarknadsnämnden från Karin Gustafsson med flera (S) angående satsningar för unga 20-25 år som står utanför skola och arbetsliv. Enligt skrivelsen behövs ytterligare satsningar göras för denna grupp men samtidigt anser skrivelsen att det är en uppgift som faller inom det statliga ansvarsområdet och att det kan finnas risker med att kommunen tar sig an uppgifter utanför det kommunala ansvarsområdet.

Socialdemokraterna vill därför genom skrivelsen att nämnden ska få svar på följande frågor:

1. Hur stor är målgruppen? Hur stor är målgruppen fördelat per stadsdel?
2. Hur ser gruppen ut gällande utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenhet?
3. Hur skulle staden kunna samarbeta på ett fungerande sätt med Arbetsförmedlingen? Vilken blir kommunens roll?

Arbetsmarknadsförvaltningens svar

Arbetsmarknadsförvaltningen erbjuder genom Jobbtorg Stockholm aktiviteter i första hand till stockholmare som uppstår försörjningsstöd. Förvaltningen erbjuder dessutom utbildning genom Vuxenutbildning Stockholm och SFI Stockholm. Det kommunala uppföljningsansvaret för unga 16-19 år är ett uppdrag enligt skollagen som inom Stockholms stad åligger arbetsmarknadsnämnden. För att nå målgruppen unga 16-19 år som varken arbetar eller studerar arbetar förvaltningen uppsökande i stadens samtliga stadsdelar, och erbjuder även insatser för denna målgrupp.

Förvaltningen har dock i olika sammanhang beskrivit att förvaltningen ofta får frågor från olika stadsdelar om insatser för unga 20-25 år eller 20-29 som inte uppstår försörjningsstöd men där stadsdelsnämnderna av olika skäl ser behov av insatser. Som motionärerna påpekar är insatser för denna grupp i första hand en fråga för arbetsförmedlingen.

Det finns dock en grupp unga 20-29 år som befinner sig i ett gränsland mellan behov av sociala stödinsatser och arbetsmarknadsinsatser. Många i denna grupp nås inte av arbetsförmedlingens mer renodlade arbetsmarknadsåtgärder.

I projekt MERIT har arbetsmarknadsförvaltningen därför i samverkan med stadsdelsförvaltningarna på Järvafältet bedrivit ett uppsökande arbete och också erbjudit insatser till denna grupp. Flera stadsdelsnämnder i ytterstaden bedriver också uppsökande verksamhet riktad till denna grupp och har även efterfrågat arbetsmarknadsförvaltningens deltagande i detta arbete. Ett ökat uppsökande arbete genom sociala insatsgrupper

mm på olika håll i staden ökar behovet av insatser att erbjuda dem som nås i det uppsökande arbetet.

Arbetsförmedlingen har i viss mån uppmärksammat denna grupp och i projektet Unga In arbetar förmedlingen med uppsökande verksamhet riktad till gruppen ”Unga utanför” i åldersgruppen 16-25 år. Under sommaren 2013 har Arbetsförmedlingen också påbörjat ett liknande arbete i Tensta. Detta är ett nytt arbets sätt från förmedlingens sida. Arbetsmarknadsförvaltningen är aktiv samverkanspart i båda dessa satsningar.

Förvaltningen anser att det finns en grupp unga där det är nödvändigt med insatser som inkluderar även sociala stödinsatser. Ofta behöver det sociala stödet och olika arbetsmarknadsinsatser gå hand i hand och präglas av en helhetssyn på den unges behov. Det förutsätter en sammanhållen verksamhet – eller en mycket nära samverkan mellan olika verksamheter. Det regelverk som idag styr Arbetsförmedlingens arbete innebär att unga som varit arbetslösa i mer än tre månader och är inskrivna på Arbetsförmedlingen ska skrivas in i ungdomsgarantin. Kommunerna förutsätts inte vara någon samverkanspart i detta arbete och huvuddelen av arbetsmarknadsinsatserna görs av upphandlade aktörer och är inte tänkta att kombineras med sociala stödinsatser från kommunen. Detta har ökat efterfrågan på att Jobbtorg Stockholm ska tillhandahålla insatser för målgruppen.

I finansborgarrådets förslag till budget för 2014 har arbetsmarknadsnämnden fått ett utökat uppdrag gällande gruppen 20-25 som inte arbetar eller studerar. Nämnden ska bland annat erbjuda praktik- och ungdomsanställningar för unga som inte har försörjningsstöd. Nämnden ska också arbeta för att fler unga får möjlighet till anställning i staden genom ungdomsanställningsavtal och yrkesintroduktionsanställningar. Förvaltningen återkommer i verksamhetsplan för 2014 med närmare beskrivning av hur arbetet ska utvecklas.

Hur stor är gruppen?

Enligt Arbetsförmedlingens rapport ”Ungdomar på och utanför arbetsmarknaden – fokus på unga som varken arbetar eller studerar” var antalet unga 16-29 år som varken arbetar eller studerar 17 280 och utgjorde 10,1 procent av andelen av befolkningen 16-29 år i staden under 2010. Rapporten bygger på statistik som framställs av Statistiska centralbyrån och har en eftersläpning på två år. Den senaste statistiken som presenteras i

rapporten sträcker sig således till 2010. Drygt två tredjedelar av gruppen har dock en känd aktivitet.

Nationellt utgör gruppen ”unga utan känd aktivitet” 31 procent av unga 16-29 år som varken arbetar eller studerar. Det framgår inte av rapporten hur stor denna andel är i Stockholms stad som helhet. Om man antar att Stockholm inte skiljer sig nämnvärt från landet i övrigt skulle det i Stockholm handla om ca 5300 unga som inte arbetar eller studerar och som saknar känd aktivitet i åldersgruppen 16-29 år. Det är denna grupp som bör vara den primära målgruppen för uppsökande verksamhet och erbjudande om insatser. Av dessa omfattas gruppen 16-19 år av det kommunala uppföljningsansvaret och därmed av stadens uppsökande verksamhet.

I vissa områden är utanförskapet större. Enligt rapporten var andelen utanför skola och arbetsliv som saknar känd aktivitet cirka 50 procent i Husby 2010. Gruppen var även stor i stadsdelarna Skärholmen, Rinkeby och Tensta där över 40 procent saknade känd aktivitet 2010.

Tabell 1. Antalet unga 16-29 år som varken arbetar eller studerar och deras andel av befolkningen i vissa av stadens stadsdelar år 2010.

Stadsdel	Antal	Andel av befolkningen 16-29 år i stadsdelen redovisat i %
Husby	570	20
Rinkeby	869	26
Rågsved	492	17
Skärholmen	323	19
Tensta	934	22
Stockholms stad	17 280	10
<i>Riket</i>	<i>191 153</i>	<i>11</i>

Källa: Arbetsförmedlingen 2013

Enligt Arbetsförmedlingens rapport var andelen med högst förgymnasial utbildning stor i Rinkeby och utgjorde 60 procent av de unga som varken arbetade eller studerade 2010. Endast stadsdelen Herrgården i Malmö stad har en högre andel och uppgick till 65 procent 2010. I samtliga studerade stadsdelar var förgymnasial utbildning den vanligaste högsta utbildningsnivån bland unga som varken arbetar eller studerar 2010. Det framgår inte av rapporten vilka arbetslivserfarenheter målgruppen har.

I rapporten framkommer det att det finns en stor skillnad mellan andelen inrikes födda och utrikes födda av unga 16-29 år som varken arbetar eller studerar. Ungefär var tredje ung som varken arbetar eller studerar är utrikes född, vilket kan jämföras med gruppens andel i befolkningen som uppgår till cirka 15 procent i riket 2010. Av de utrikes födda som varken arbetar eller studerar var det cirka 20 procent som hade invandrat till Sverige under samma år. Om de som invandrat under 2010 exkluderas uppgår andelen utrikes födda som varken arbetar eller studerar till 18 procent år 2010 av andelen unga 16-29 år som varken arbetar eller studerar.

I de presenterade stadsdelarna var drygt 60 procent av unga 16-29 år som varken arbetar eller studerar utrikes födda 2010. I Tensta och Husby var det 10 procent av utrikes födda i befolkningen i åldern 16-29 år som varit utanför arbete och studier tre år i följd. Motsvarande andel var 13 procent i Rinkeby. Av dessa hade närmare 40 procent vistats i Sverige kortare än fem år.

Tabell 2: Unga 16-29 år som varken arbetar eller studerar under en treårsperiod (2008-2010) i utvalda stadsdelar, i antal, andel av befolkning samt som andel av unga som varken arbetade eller studerade 2008

Stadsdel	Antal unga som varken arbetar eller studerar tre år i följd	Andel av befolkningen 16-29 år i stadsdelen redovisat i %	Andel av de unga som varken arbetade eller studerade 2008 i %
Husby	289	10	46
Rinkeby	442	13	55
Rågsved	201	7	48
Skärholmen	143	8	51
Tensta	438	10	53
Stockholms stad	7 218	4	47
<i>Riket</i>	<i>77 293</i>	<i>4,5</i>	<i>47</i>

Källa: Arbetsförmedlingen 2013

Om man delar in åldersgruppen 16-29 år visar rapporten att gruppen 16-19 åringar år 2010 utgjorde ca 10 procent av hela gruppen. I Stockholm är motsvarande siffra 15 procent. Gruppen 20-24 år utgjorde 44 procent och unga 25-29 år 46 procent av de som varken arbetade eller studerade 2010 i riket.

Det framgår inte av rapporten hur andelen är fördelad i Stockholms stad eller dess stadsdelar. Av siffrorna framgår dock att andelen av de unga utanför skola och arbetsliv som INTE omfattas av det kommunala uppföljningsansvaret är ca 90 %.

Källa: Arbetsförmedlingen 2013

Antalet unga 16-29 år som varken arbetar eller studerar har ökat mellan åren 2008 och 2010 i Stockholms stad och i majoriteten av de presenterade stadsdelarna. Den procentuella förändringen av andelen unga 16-29 år som varken arbetar eller studerar är dock lägre i Stockholm än i riket.

Enligt Arbetsförmedlingens rapport är det är något fler unga kvinnor än män som varken arbetar eller studerar. I riket var 51 procent av unga 16-29 år som varken arbetar eller studerar unga kvinnor 2010. Motsvarande andel var 54 procent 2008. Detta förklaras av att kvinnor i större utsträckning än män är hemma för omvårdnad av barn. Det framgår dock inte av rapporten hur fördelningen är i Stockholms stad som helhet eller de presenterade stadsdelarna.

2011 genomförde Länsstyrelsen i Stockholms län i samverkan med Arbetsmarknadsförvaltningen en studie om unga som varken arbetar eller studerar enligt den beräkningsmodell som tagits fram av Ungdomsstyrelsen. Rapporten visar i likhet med Arbetsförmedlingens rapport att unga som varken arbetar eller studerar är en målgrupp som ökat under de undersökta åren. Länsstyrelsens rapport omfattar åren 2007, 2008 och 2009. Rapporten fokuserar på unga 16-25 år som varken arbetar eller studerar.

Tabell 4: Ung kvinnor och män 20-25 år som varken arbetade eller studerade och andel av åldergruppens totala population i Stockholms stad år 2007, 2008 och 2009.

		2007	2008	2009
Kvinnor	Andel %	10,2	10,9	11,5
	Antal	3 311	3 658	4 021
Män	Andel %	10,5	10,8	12,8
	Antal	3 173	3 351	4 160
Totalt	Andel %	10,4	10,9	12,1
	Antal	62 615	64 410	67 595

Källa: Länsstyrelsen i Stockholms län 2012

personer som ingår i statliga arbetsmarknadsåtgärder, är inskrivna i kommunala arbetsmarknadsinsatser, hemma för omvårdnad av barn, uppburit ekonomiskt stöd på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga samt unga som saknar känd aktivitet.

Tabell 5 visar att antalet unga som saknar känd aktivitet har ökat årligen sedan 2007. Under tidsperioden 2007 till 2009 ökade den totala befolkningen av unga 20-25 år i Stockholms stad med cirka 7,5 procent motsvarande 4 980 personer. Andelen unga 20-25 år som varken arbetade eller studerade och saknade känd aktivitet ökade med 783 personer vilket motsvarar en procentuell ökning med 22 procent mellan 2007 och 2009.

Tabell 5: Unga 20-25 år som varken arbetade eller studerade och saknade känd aktivitet i Stockholms stad år 2007, 2008 och 2009.

		2007	2008	2009
Utan känd aktivitet	Andel %	41,7	46,5	42,6
	Antal	2 706	3 223	3 489
Unga som varken arbetar eller studerar	Totalt	6 484	7 009	8 181
Total population 20-25 år	Andel %	4,5	5,0	5,2
	Antal	62 615	64 410	67 595

Källa: Länsstyrelsen i Stockholms län 2012

Arbetsmarknadsförvaltningen har under hösten 2013 beställt statistik från Statistiska centralbyrån för att vidare kartlägga unga 16-29 år som varken arbetar och studerar med särskild fokus på andelen utan känd aktivitet. Denna kartläggning görs inom ramen för projektet Merit och finansieras av Europeiska socialfonden. Arbetsmarknadsförvaltningens kartläggning kommer att presentera statistik för samtliga av stadens stadsdelar.

Bilagor

- 1 Skrivelse från Karin Gustafsson (S) m. fl. om insatser för unga 20-25 år som står utanför skola och arbetsliv